

Read the full book on: 10.1787/persp_glob_dev-2013-en

Globaalse arengu väljavaated 2013. aastal. Tööstuspoliitika muutavas maailmas

- Kahel viimasel aastakümnel on globaalmajanduse raskuskese liikunud Aiasse ja lõunasse. 1990. aastate keskpaigast saadik on SKT keskmise sissetulekuga suure territooriumi ja rahvaarvuga riikides kasvanud oluliselt kiiremini kui OECD riikides.
- Hoolimata hiljutisest murettekitavast majanduskasvu aeglustumisest on rikkuse mujale liikumine struktuurne nähtus, mis jätkub ka tulevikus ja mõjutab majandusarengut.
- Selles olukorras on enamik arengumaid parandanud makromajanduslikku juhtimist ning asunud ellu viima tööstuspoliitikat, mis lahendaks pikaajalised struktuursed probleemid.

Maailmamajanduses toimunud muutused pakuvad arenguriikide poliitikutele konkurentsieeliseid ja väljakutseid. Välismaiste otseinvesteeringute uued vormid ning arenenumates riikides varem püsinud kõrge lisandväärtusega tegevusalade ümberpaigutamine avavad võimalusi teadmiste omandamiseks, innovatsiooniks, uute valdkondade ja sektorite vallutamiseks. Samal ajal avanevad uued tarbijaturud tänu kasvavale keskklassile. Uute tarbijate vajadustele vastavate toodete ja teenuste arendamine ning olemasolevate lahenduste kohandamine kohalikele oludele võib soodustada kohaliku tootmise mitmekesistamist ja kaasajastamist. Konkurents on siiski tihe ja aina kasvav, mis innustab ettevõtteid oma innovatsioonivõimet kiiresti suurendama, et võita juurde uusi kliente.

Võimaluste ärakasutamine ja probleemide edukas lahendamine sõltub erinevatest teguritest, sh riigi loodusvaradest, suurusest, maailma turgudega lõimumise tasemest ning poliitilisest lähenemisviisist. Näiteks rikkalike loodusvaradega riigid saavad kasumit paranenud kauplemistingimustest, kuid on silmitsi raskustega uutesse valdkondadesse investeerimisel, tootmise toetamisel ning ekspordi mitmekesistamisel. Mõned neist üritavad paremini kasutada tulusid, et rahastada tööstus- ja regionaalarengut. Lisaks võivad üleilmsete väärtusahelatega lõimunud väikeriigid kasutada ära välismaiste otseinvesteeringute vorme, et luua sidemeid kohaliku majandusega, tingimusel et rakendatakse tõhusaid meetmeid taristute ja oskuste osas. Viimaseks, suurriigid saavad kasu kasvava kohaliku nõudluse kui kasvuallika arvelt ning otsivad uusi vorme, kuidas luua partnerlusi välisfirmadega, et tõhustada tehnoloogia siiret ja kõrvalmõjusid kohalikele ettevõtetele.

Viimasel kümnel aastal on paljud arenguriigid näidanud üles uut huvi tööstuspoliitika vastu. Nad tegelevad mitmekesistamise ning uutesse sektoritesse ja valdkondadesse sisenemisega. Tootmisstruktuuride ümberkujundamist nähakse aina enam osana jätkusuutlikust ja kaasavast majanduskasvu strateegiast. Sellised riigid nagu Brasiilia, Hiina, India ja LAV kasutavad innovatsiooni rahastamiseks ja edendamiseks ning prioriteetsetes valdkondades tootmise kaasajastamiseks skeeme, nt valdkondlikke tehnoloogiarahastuid ja riigihankeid. Samuti toetatakse neis riikides uute ettevõtete loomist, eelkõige idufirmade asutamist info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonnas. Mõned riigid, näiteks Brasiilia, Maroko ja India kasutavad aina enam välismaiseid otseinvesteeringuid innovatsiooni ja tööstuse kaasajastamise toetamiseks, milleks edendatakse uusi ühendusvorme rahvusvaheliste korporatsioonide ja kohalike ettevõtete sidumiseks ning seatakse tähtsusele ettepoole selliste teadmismahukate tegevusalade ligimeelitamine, mille puhul kõrvalmõjud kohalikele majandusele on suuremad. Teised uurivad uusi viise, kuidas suurendada olemasolevate ettevõtete konkurentsivõimet klastrite arendamise ning mõlemasuunaliste sidemete tõhustamise teel. Viimaseks, jätkusuutlik areng loob juurde võimalusi võtta kasutusele uusi tehnoloogiaid ja keskkonnasõbralikke ärimudeleid.

Tööstusarengu poliitika kujundamisel ja elluviimisel on arenguriigid vastamisi katsumusega, kuidas ületada erinevad tõkked, eelkõige oskuste, innovatsiooni rahastamise, VKEde ning nn kõva ja pehme taristu valdkondades. Enamik neist töötab välja uusi strateegiaid, mille kohaselt võetakse investeeringud kasutusele pakettidena erinevate kitsaskohtade ületamiseks ning eri valdkondade riiklike meetmete sünergia ärakasutamiseks. Eelkõige keskendutakse:

- oskustööjõule, mis on vajalik tööstuse kaasajastamiseks, kuna sellega soodustatakse innovatsiooni ja aidatakse riigil globaalses väärtusahelas ettepoole liikuda. Suured investeeringud haridusse ei taga siiski, et omandatud oskused vastavad tootmisstruktuuri vajadusele või et inimressursse kasutatakse tulemuslikult;
- investeeringutele innovatsiooni, uute ettevõtete loomisele ning VKEde tootlikkuse suurendamisele, mida rahastamisvõimaluste puudumine sageli takistab. Avalik-õiguslikud asutused, eelkõige arengupangad, suurendavad oma toetust nendes valdkondades.
- Taristu puudujäägid on endiselt peamine, konkurentsivõime tõstmist takistav kitsaskoht (ligikaudu 60% maailma taristutest asub kõrge, 28% keskmise ja 12% madala sissetulekuga riikides). Arenguriigid on mõistnud, et edasiminemiseks on vaja mitte ainult taristusse rohkem investeerida, vaid ka parandada otsuste kvaliteeti selles valdkonnas.

Tootmisvõimaluste ja seotud probleemide käsitlemine on otsustava tähtsusega. Tööstuspoliitika iseenesest ei taga siiski edu. Ülitähtsad on vahendid poliitika elluviimiseks, pikaajaline pühendumus, suutlikkus meetmeid rakendada ning järelevalve. Tähtis on ka koordineerida tegevusi eri valdkondades ning muuta meetmete suunda, kui eesmärki ei saavutata. Paljudes arenguriikides on ka tugev sisemine surve, mis takistab või lükkab edasi soovitud muutuste teokssaamist; tegelikult on nii, et kui toormaterjalide hinnad tõusevad, siis ollakse uute tegevusalade arendamisel loiid. Lisaks on tööstuspoliitika läbikukkumise oht suur: teabe ees seisvad takistused vähendavad riikliku planeerimise suutlikkust, valitsused ei saa rakendada kiiresti tasandusmeetmeid ning toetuse äravõtmine on raske, kuna lobitööga seistakse muutustele vastu. Riske aitavad maandada vastavate volitustega asutused ning tulemuspõhised stiimulite haldamise süsteemid.

Viimaseks, tööstuspoliitika sõltub väga kontekstist ja ajast. Arengumaades tööstuspoliitika kujundamise ja elluviimise ühisteks nõueteks on: i) suurem suutlikkus genereerida ja töödelda teavet, et teha kindlaks olukord ja määratleda tulemuslikkusnäitajad; ii) ruum dialoogiks erasektoriga, et luua partnerlusi ja tekitada investeeringutes sünergiat; iii) kooskõlastamisvõime, et viia meetmed vastavusse valitsuse eri tasandite vahel ja eri valdkondades, sh oskuste, taristu ja pikaajalise rahastamise valdkondades. Seetõttu on tööstuspoliitika kujundamisel ja elluviimisel kasu struktuursest poliitilisest dialoogist partnerite vahel, kuna riik õpib poliitikat ellu viima katse-eksituse meetodil ning teistega teadmisi jagades.

Käesoleva aruande 1. peatükis antakse ülevaade rikkuse mujale liikumise nähtusest ning 2. peatükis vaadeldakse erinevaid kanaleid, mille kaudu see mõjutab arenguriike. 3. peatükis kirjeldatakse taastärganud huvi arengumaade tööstuspoliitika vastu ja 4. peatükis esitatakse peamised väljakutsed, millega arengumaad poliitika elluviimisel kokku puutuvad. 5. peatükis analüüsitakse oskuste mittevastavust arengumaade turunõuetele ning olukorra parandamiseks võetavaid meetmeid. 6. peatükis kirjeldatakse arengumaade VKEde ja ebatraditsiooniliste sektorite probleeme laenu saamisel ning uusi meetmeid olukorra lahendamiseks. 7. peatükis keskendutakse taristu kitsaskohtadele, uuritakse meetmete tsüklite juhtimise parandamise võimalusi ning 8. peatükis räägitakse poliitilis-majanduslikest probleemidest tööstuspoliitika elluviimisel.

© OECD

Käesolev kokkuvõte ei ole OECD ametlik tõlge.

Käesoleva kokkuvõtte kasutamine on lubatud OECD autoriõiguse ja originaalse väljaande pealkirja mainimisel.

Erinevates keeltes kokkuvõtted on väljavõtted OECD esialgselt inglise- ja prantsuskeelsest väljaandest.

Need väljaanded on saadaval OECD internetipoest aadressil www.oecd.org/bookshop

Täiendavate andmete saamiseks pöörduge OECD Õiguste ja tõlgete üksuse poole avalike suhete direktoraadis aadressil rights@oecd.org või faksinumbri: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

õiguste ja tõlgete üksus: www.oecd.org/rights

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2012), *Perspectives on Global Development 2013. Industrial Policies in a Changing World*, OECD Publishing.

doi: [10.1787/persp_glob_dev-2013-en](https://doi.org/10.1787/persp_glob_dev-2013-en)